

Вивчення іноземних мов у 2015/2016 навчальному році буде здійснюватися за декількома навчальними програмами, а саме:

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 1-4 класи», Видавничий дім «Освіта», 2012 р.;

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10—11 класи», Київ, 2010 р.;

«Програми для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови. Іноземні мови. 5-9 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013 р.;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 5-7 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013 р.;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 8-9 класи», «Перун», 2005 р.;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Друга іноземна мова. 5-11 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013 р.

Навчальні програми не встановлюють порядок (послідовність) вивчення предметної тематики в рамках навчального року, а лише вказують на зміст, вивчення якого є об'єктом тематичного контролю та оцінювання в рамках семестрового і підсумкового контролю.

Програми з іноземних мов мають наскрізний характер та представлені в єдиній системі, в діяльній термінології з чітко вираженою кореляцією між класами.

На сьогодні триває робота з розвантаження навчальних програм для учнів середньої школи, проте, оскільки вивчення іноземних мов має наскрізний та цілісний характер, розвантаження програм неможливо проводити лише у певному віковому сегменті. Саме тому робоча група розглядала та вносила певні зміни у навчальні програми для учнів 1-9 класів.

Діяльнісний підхід до іншомовної освіти включає в зміст вивчення не тільки знання, навички та вміння, а й навчальні стратегії та комунікативні функції з комунікативно спрямованими завданнями. Важливу роль відіграватиме така змістова категорія, як ставлення учнів до предмета і до процесу його вивчення (мотивація). Такий підхід навчить учнів бути відповідальними за знання, які вони отримують, і розуміти, чому ці знання важливі для них, та забезпечить використання учнями отриманих знань у навчальній діяльності. Було прийнято рішення перенести розширену інформацію краєзнавчого характеру про історію рідного краю дітям з 4 класу до 5 та 6 класу, оскільки для даної вікової категорії

навіть рідною мовою ця інформація відома в дуже обмеженому обсязі і важко очікувати, що вона може бути опрацьована іноземною мовою. Окрім того, лексика, потрібна для висвітлення даної теми, та граматичні структури, серед яких дуже поширені пасивні конструкції, відзначаються підвищеним ступенем складності і аж ніяк не відповідають рівню А1.

У розвантаженій програмі підкреслюється значення демонстрації знань, навичок та вмінь у відповідних типових контекстах їх використання через компетенції, тому важливими вважаються не тільки процеси засвоєння змісту, методів та форм контролю навчального процесу, а й оцінювання та показ засвоєного, зрозумілого, побаченого, почутого, переглянутого.

У центрі уваги буде знаходитись не просто відтворення знань, а поступове впровадження вагомих типів навчальної діяльності, для яких розроблено нові стратегії визначення та організації змісту навчальної діяльності. Вилучено ряд граматичних структур які не несуть основного навантаження для відтворення знань, ряд граматичних структур перенесено до матеріалу інших класів, де вони логічніше поєднані з тематичним розподілом. Також у певних класах обмежено вивчення цілого ряду граматичних явищ через вилучення більш складних форм, перенесення їх до наступних класів.

Визначаючи нові цілі, зміст і методи навчання, програма сприяє реформі середньої освіти в галузі викладання іноземних мов, враховуючи рекомендації Ради Європи. Програма не обмежує самостійності і творчої ініціативи вчителя, передбачаючи гнучкість у відборі та розподілі навчального матеріалу відповідно до потреб учнів та обраних засобів навчання (навчально-методичні комплекти, підручники, посібники, аудіо-, відеоматеріали тощо).

Робочі навчальні плани на 2015/2016 навчальний рік складаються згідно з листом Міністерства від для:

- 1-3 класів - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 10.06.2011 № 572;
- 4 класів — за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 29.11.2005 № 682;
- 5-7 класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664;
- 8-9 класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженими наказом МОН

України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 66;

- 10-11 класів - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657;
- спеціалізованих шкіл (класів) з поглибленим вивченням окремих предметів, гімназій, ліцеїв, колегіумів: 5-7 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664 (додаток 8); 8-9 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженими наказом МОН України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 66; 10-11 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657;
- спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: 1-4 класи - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 10.06.2011 № 572 (додатки 4-5); 5-7 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказом МОН України 29.05.2014 № 664 (додаток 3); 8-9 класи - за Типовими навчальними планами спеціалізованих шкіл цього типу, затвердженими наказом МОН України від 13.03.2006 № 182; 10-11 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657 (додаток 19);
- білінгвальних класів: 5-7 класи - за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОНмолодьспорту України від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 664; 8-9 класи - за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОН України від 07.07.2009 № 626; 10-11 класи — за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом

МОН України від 27.08.2010 № 834, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 № 657 (додаток 20).

Як і в минулі роки, інваріанта складова типового навчального плану основної школи (1—11 класи) забезпечує реалізацію змісту іншомовної освіти на рівні Державного стандарту.

Предмети та курси за вибором визначаються загальноосвітнім навчальним закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб учнів, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Звертаємо увагу на нові Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2014 № 664), згідно з якими навчальний заклад отримує право вибору щодо вивчення другої іноземної мови.

Рішення про запровадження вивчення другої іноземної мови приймається, залежно від умов для такого вивчення, навчальним закладом самостійно.

У загальноосвітніх навчальних закладах може використовуватися лише те навчально-методичне забезпечення, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України. Перелік рекомендованої літератури затверджується наказом Міністерства освіти і науки України та оприлюднюється через «Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України». Із зазначеним переліком можна буде ознайомитись на сайті Міністерства освіти і науки України www.mon.gov.ua

Навчальний зміст підручників укладено відповідно до програми і представлено розділами, що відповідають тематиці ситуативного спілкування. Структура кожного підручника є чіткою і послідовною, вона відображає специфіку предмета «іноземна мова», яка полягає в тому, що провідним компонентом змісту навчання іноземної мови є не основи наук, а способи діяльності — навчання різних видів мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання, письма.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

У ПРЕДМЕТІ «ІНОЗЕМНА МОВА»

Центральною у вітчизняній системі виховання є проблема національного виховання. Національне виховання за своїм характером є багатоетапним процесом, одним з яких є шкільна освіта, унаслідок якої формується система цінностей, набуваються знання й уміння, необхідні для самостійного життя в суспільстві.

Комунікативна спрямованість предмета «іноземні мови» надає вчителю широкі можливості у вихованні громадянської позиції, патріотизму, високих моральних якостей особистості. На особистісному рівні патріотизм виступає як важлива стійка характеристика людини, що виражається в її світогляді, моральних ідеалах, нормах поведінки. Розвиток патріотичних якостей учня засобами іноземної мови враховує особливості вікового періоду і передбачає різні його етапи. Ученими доведено, що в 6-7 років дитина отримує перші відомості про етнічну приналежність, а у 8-9 років - уже чітко ідентифікує себе зі своєю етнічною групою на основі національності батьків, місця проживання, рідної мови, культури тощо. Приблизно в цей час пробуджуються національні почуття, а в 10-11 років національна самосвідомість формується вже в повному обсязі. Зрозуміло, що ці періоди життя діти перебувають у шкільних закладах освіти, від змісту навчання та виховання яких залежить формування таких національних рис, як патріотизм, громадянськість, національна свідомість. Зародження і розвиток цих почуттів у школярів визначає майбутнє всієї української нації та Української держави.

Перший етап. Патріотизм зароджується разом із формуванням родинних почуттів до своєї сім'ї, матері, батька, бабусі, дідуся, родичів.

Провідною темою у вивченні іноземної мови в початковій школі є, безумовно, тема «Сім'я», упродовж якої учні розповідають про своїх найближчих людей і родинне коло. Під час вивчення матеріалу з теми «Свята і традиції» молодших школярів ознайомлять з елементами культури країни, мова якої вивчається. Але будь-які знання, що набуваються за допомогою іноземної мови, сприймаються тільки через призму знань, сформованих у процесі оволодіння рідною культурою. Тому, ознайомлюючись із святковими традиціями зарубіжних ровесників, учні, насамперед, вчать обговорювати сімейні традиції, традиції святкування у власній родині, у дитячому колективі, в якому перебувають.

Другий етап. Виховання любові до своєї малої батьківщини - села, міста, учнівського колективу, місцевих традицій, до історії.

В основній школі учні досягають такого рівня володіння мовою, при якому стає можливим діалог із зарубіжними ровесниками засобами Інтернету чи проектної діяльності, під час яких відбувається самоідентифікація маленького українця. Матеріал навчально-методичного забезпечення сприяє розумінню важливості розвитку вміння співпрацювати і контактувати із представниками інших країн. В основній школі відбувається формування навичок та умінь школярів розповідати про своїх друзів, рідне місто, село, країну, національні свята, столицю своєї Батьківщини, надавати інформацію про основні пам'ятки

культури, особливості вітчизняної шкільної освіти тощо. Широко застосовуються драматизації, пошуково-ігрові завдання, вікторини, конкурси тощо.

Третій етап. Формування власне патріотизму, виховання любові до України як своєї Батьківщини. Розвиток уміння репрезентувати свою країну у світі, культуру і побут свого народу, святкові обряди і культурні цінності, національні особливості та реалії життя в спілкуванні із зарубіжними ровесниками та гостями набувається засобами активізації отриманих у попередні роки навичок та вмінь за допомогою рольових ігор, творчих проєктів, організації молодіжних конференцій, змагань, культурних заходів тощо. У навчально-методичному забезпеченні з іноземної мови для цього етапу є чимало культуро-країнознавчого матеріалу та завдань, що передбачають використання інтерактивних технологій, націлених на практичне застосування українознавчої інформації, проведення соціокультурних паралелей, виховання відчуття себе майбутніми громадянами своєї країни, рівноправними партнерами інших європейських країн, покликаних розвивати свою Батьківщину і збагачувати скарбницю світової цивілізації.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Здійснення контролю забезпечує своєчасне корегування навчального процесу з метою приведення його до рівня, заданого програмою й стандартом, що регламентує його вимоги до обов'язкового мінімуму змісту й рівня підготовки випускників. Ці вимоги містять у собі знання фонетики, лексики, фразеології, граматики.

Зміст навчання іноземної мови містить у собі чотири види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, письмо і читання. Для виявлення рівня володіння кожним видом розроблені відповідні критерії.

Ці види діяльності є основою для реалізації системи контролю над ходом й якістю засвоєння учнями змісту навчання іноземної мови. Учень із самого початку навчання повинен знати, як буде оцінюватися його робота, які вимоги в навчанні будуть до нього висуватися. У цьому полягає й певний стимул до підвищення якості своїх знань.

Основними видами оцінювання з іноземної мови є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація.

Основною ланкою в системі контролю в загальноосвітніх навчальних закладах є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення правильності розуміння навчального матеріалу й рівнів оволодіння ним та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Основна функція поточного контролю — навчальна. Запитання, завдання, тести спрямовані на закріплення й повторення вивченого матеріалу, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою групи.

Тематичне оцінювання проводиться на основі поточного оцінювання. Окремого оцінювання для виставлення тематичних оцінок не передбачено. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Наступною ланкою в системі контролю є семестровий контроль, що проводиться періодично з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів семестру й підтвердження результатів тематичних балів, отриманих учнями раніше і контролю чотирьох видів мовленнєвої діяльності. Семестровий контроль проводиться двічі на рік.

Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються викладачем з урахуванням рівня навченості, що дозволяє реалізувати диференційований підхід до навчання.

Семестровий контроль проводиться за чотирма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо). У журналі робиться, наприклад, такий запис:

5.12.	18.12.	22.12.	25.12.
Контроль	Контроль	Контроль	Контроль
Аудіювання	Говоріння	Читання	Письма

Звертаємо увагу, що «Контроль» не є контрольною роботою і може бути комплексним та проводитись у формі тестування.

Оцінка за семестр ставиться на основі поточного оцінювання та оцінок контролю з чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Під час перевірки робіт з іноземної мови в початковій школі (1-4 класи) вчитель виправляє помилки і пише згори правильний варіант слова, виразу тощо. Зошити, в яких виконуються навчальні класні та домашні роботи, перевіряються після кожного уроку у всіх учнів з виставленням оцінок.

У 5-9 класах зошити перевіряються один раз на тиждень.

В 10-11 класах у зошитах перевіряються найбільш значимі роботи, але з таким розрахунком, щоб один раз на місяць перевірялися роботи всіх учнів.

Словники перевіряються один раз на семестр. Учитель виправляє помилки і ставить підпис та дату перевірки.

Відповідно до загальних вимог до ведення класного журналу «записи в журналі ведуться державною мовою. З іноземних мов частково допускається запис змісту уроку та завдання додому мовою вивчення предмета».

Зошити та словники підписуються мовою, яка вивчається.

Поділ класів на групи здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128. При поглибленому вивченні іноземної мови з 1 класу учнів поділяють на групи (з 8—10 учнів у кожній, але не більше 3 груп); при вивченні іноземної, що не є мовою навчання, а вивчається як предмет, - клас чисельністю понад 27 учнів поділяють на 2 групи.

Самооцінювання є невід'ємним умінням сучасної людини в процесі пізнання і самопізнання та альтернативним способом оцінки досягнень учнів. Найважливішою метою самооцінювання є підвищення учнівської здатності до саморефлексії, що сприяє зростанню питомої ваги самостійності в організації процесу навчання (самонавчання). Одним з найефективніших інструментів, що допомагає розвинути в учня здатність до самооцінювання в іншомовному навчанні, є Європейське мовне портфоліо.

Результатом проекту Ради Європи «Європейське мовне портфоліо» в Україні стало створення українських версій цього інструменту для різних вікових категорій учнів загальноосвітніх шкіл, пілотування експериментальних версій на майданчиках п'ятих областей України: Одеської, Чернівецької, Тернопільської, Донецької та Харківської, упродовж якого вдосконалювались запропоновані версії, розроблялись шляхи впровадження методології портфоліо в іншомовне навчання українських учнів. З 2008 року проходить широке ознайомлення вчительської аудиторії із новою технологією та принципами Загальноєвропейської мовної політики на шпальтах фахових видань, під час проведення семінарів у різних областях України. Протягом цього періоду до проекту добровільно долучили своїх учнів чимало вчителів іноземної мови з різних регіонів країни.

Read more: <http://ksenstar.com.ua/#ixzz3tYrelfFd>